

Repertoriul jurisprudenței

ORDONANȚA CURȚII (Camera a opta)

4 iulie 2024*

„Trimitere preliminară – Articolul 267 TFUE – Procedură penală – Arestare preventivă a persoanei acuzate – Consecință a unei cereri de decizie preliminară asupra procedurii principale – Refuzul instanței de trimitere de a continua procedura pe fond înainte de a fi primit răspunsul Curții – Imperativul celerității în procedurile penale și în special în cauzele cu inculpați arestați – Cerere de recuzare a judecătorului sesizat pentru suspiciune legitimă de părtinire”

În cauza C-288/24 [Stegmon]¹,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Landgericht Berlin I (Tribunalul Regional Berlin I, Germania), prin decizia din 23 aprilie 2024, primită de Curte la 24 aprilie 2024, în procedura penală împotriva lui

M.R.,

cu participarea:

Staatsanwaltschaft Berlin,

CURTEA (Camera a opta),

compusă din doamna K. Jürimäe (raportoare), președintă a Camerei a treia, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a opta, și domnii N. Jääskinen și M. Gavalec, judecători,

avocat general: doamna T. Ćapeta,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere decizia de a se pronunța prin ordonanță motivată, în conformitate cu articolul 99 din Regulamentul de procedură al Curții, luată după ascultarea avocatei generale,

dă prezenta

Ordonanță

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 267 TFUE.

* Limba de procedură: germana.

¹ Numele prezentei cauze este un nume fictiv. El nu corespunde numelui real al niciuneia dintre părțile din procedură.

- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unei proceduri penale declanșate împotriva lui M.R. și privește legalitatea unei cereri de recuzare a unui judecător formulată de Staatsanwaltschaft Berlin (Parchetul din Berlin, Germania).

Dreptul german

- 3 Imperativul general al celerității în materie penală decurge din principiul statului de drept consacrat prin Grundgesetz (Legea fundamentală).
- 4 În temeiul articolului 24 din Strafprozessordnung (Codul de procedură penală), în versiunea publicată la 7 aprilie 1987 (BGBl. 1987 I, p. 1074, 1319), astfel cum a fost modificată prin Legea din 27 martie 2024 (BGBl. 2024 I, nr. 109) (denumit în continuare „StPO”), parchetul, partea civilă sau persoana acuzată poate solicita recuzarea unui judecător pentru motivul suspiciunii legitime de părtinire, mai precis atunci când există un motiv legitim de natură să pună la îndoială imparțialitatea acestui judecător.
- 5 În conformitate cu articolul 27 alineatul 1 din StPO, completul de judecată din care face parte judecătorul recuzat se pronunță cu privire la cererea de recuzare fără participarea acestuia.
- 6 Articolul 121 alineatul 1 din StPO prevede că, atâ timp cât nu s-a pronunțat hotărârea, măsura arestării preventive dispusă pentru aceeași faptă poate fi prelungită mai mult de șase luni numai dacă dificultatea sau amploarea specială a cercetării ori un alt motiv întemeiat nu permite încă pronunțarea hotărârii, iar menținerea arestării este justificată. Potrivit articolului 121 alineatul 3 din StPO, termenul se suspendă dacă judecata a început înainte de expirarea termenului de șase luni.

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 7 Procedura principală privește acuzații de trafic de stupefiante îndreptate împotriva M.R. Aceste acuzații sunt întemeiate pe informații rezultate din exploatarea datelor colectate de pe telefoanele mobile echipate cu un program denumit „EncroChat”, care permitea un schimb de comunicații criptate de la cap la cap.
- 8 În cadrul acestei proceduri, s-a emis un mandat de arestare împotriva M.R. Acesta a fost plasat în arest preventiv pentru prima dată la 4 mai 2023.
- 9 Prin ordonanța din 29 iunie 2023, Landgericht Berlin (Tribunalul Regional Berlin, Germania), în primul rând, a fost investit legal cu actul de acuzare și a dispus deschiderea procedurii principale în vederea organizării unei ședințe de judecată. În al doilea rând, a suspendat această procedură pentru a adresa Curții o cerere de decizie preliminară privind interpretarea Directivei 2014/41/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind ordinul european de anchetă în materie penală (JO 2014, L 130, p. 1), care a fost înregistrată la grefa Curții sub referința Staatsanwaltschaft Berlin II (C-675/23). În sfârșit, în al treilea rând, a anulat mandatul de arestare care îl privea pe M.R., ținând seama de incertitudinea cu privire la data la care se va pronunța decizia Curții.
- 10 La 30 iunie 2023, Parchetul din Berlin a formulat apel împotriva acestei ordonanțe, în măsura în care prin aceasta se anula mandatul de arestare. Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Parchetul General din Berlin, Germania) a intervenit în procedura apelului la 10 iulie 2023.

- 11 Prin intermediul unei ordonanțe din 24 iulie 2023, Kammergericht Berlin (Tribunalul Regional Superior Berlin, Germania) a anulat ordonanța din 29 iunie 2023, în măsura în care aceasta anula acest mandat de arestare, și l-a repus în executare pe acesta din urmă. În motivarea deciziei sale, a precizat că această hotărâre, în timp ce suspendă procedura, nu împiedică punerea în executare a respectivului mandat de arestare. Acesta a opinat că, dimpotrivă, Landgericht Berlin (Tribunalul Regional Berlin) va avea ocazia să își reconsidere aprecierea cu privire la suspendarea procedurii în lumina imperativul celerității care i se impune în cauzele cu inculpați arestați și a amintit „pentru orice eventualitate” că o decizie de suspendare poate fi contestată printr-un apel al parchetului.
- 12 La 26 iulie 2023, Parchetul din Berlin a formulat apel împotriva ordonanței din 29 iunie 2023, în măsura în care suspendă procedura, pentru motivul că suspendarea, precum și lipsa măsurilor pentru continuarea procedurii erau contrare imperativului celerității. La 9 august 2023, Parchetul General din Berlin a intervenit în procedura apelului și a susținut că așteptarea hotărârii Curții este contrară acestui imperativ.
- 13 Prin intermediul unei decizii din 13 septembrie 2023, Kammergericht Berlin (Tribunalul Regional Superior Berlin) a anulat ordonanța din 29 iunie 2023, în măsura în care aceasta suspendă procedura. Instanța menționată a precizat că în principiu nu se putea dispune o suspendare a procedurii pentru clarificarea unor chestiuni de drept. Cu toate acestea, o suspendare a procedurii în așteptarea soluționării unei „proceduri-pilot” care a dat loc unei trimeri preliminare în fața Curții ar părea „posibilă cu titlu excepțional”. Ținând seama de imperativul celerității, o asemenea posibilitate ar fi însă condiționată de faptul că decizia Curții în cadrul „procedurii-pilot” este iminentă și că întârzierea nu determină inconveniente nerezonabile pentru inculpat. Kammergericht Berlin (Tribunalul Regional Superior Berlin) a dedus de aici că în aceste condiții ordonanța din 29 iunie 2023, în măsura în care suspendă procedura, era „afectată în mod vădit de o eroare de apreciere”, întrucât data pronunțării hotărârii Curții nu era cunoscută. În plus, nu ar fi exclus ca din cauza particularităților cauzei să fie necesară o cerere de decizie preliminară suplimentară.
- 14 Printr-o hotărâre din 20 octombrie 2023, Landgericht Berlin (Tribunalul Regional Berlin) a anulat însă încă o dată mandatul de arestare în cauză, invocând imperativul celerității. Parchetul din Berlin a declarat apel împotriva acestei hotărâri. Parchetul general din Berlin a intervenit în procedura de apel și a precizat că, dacă se dispune executarea mandatului de arestare, iar Landgericht Berlin (Tribunalul Regional Berlin) nu stabilește rapid o planificare pentru termenul de judecată, ar trebui să se verifice dacă acest lucru ar putea justifica formularea unei cereri de recuzare.
- 15 Prin intermediul unei decizii din 6 decembrie 2023, Kammergericht Berlin (Tribunalul Regional Superior Berlin) a anulat hotărârea din 20 octombrie 2023 și a repus în executare acest mandat de arestare. În această decizie a precizat că nimic nu împiedica planificarea și stabilirea rapide ale termenului de judecată. Ca urmare a acestei decizii, Parchetul din Berlin a invitat Landgericht Berlin (Tribunalul Regional Berlin) să stabilească un termen de judecată cât mai curând și cât mai rapid posibil.
- 16 Prin intermediul unei decizii din 12 martie 2024, Kammergericht Berlin (Tribunalul Regional Superior Berlin) a anulat mandatul de arestare în cauză, statuând că Landgericht Berlin (Tribunalul Regional Berlin), denumit de la 1 ianuarie 2024 Landgericht Berlin I (Tribunalul Regional Berlin I), nu a ținut seama suficient de imperativul celerității atunci când nu a stabilit un termen de judecată. Întrucât a considerat că era vorba despre o „încălcare gravă a cerințelor

riguroase ale dreptului constituțional”, a cărei răspundere revenea în întregime Landgericht Berlin I (Tribunalul Regional Berlin I), Kammergericht Berlin (Tribunalul Regional Superior Berlin) a apreciat că imperativul celerității fusese încălcat atât de grav încât menținerea mandatului de arestare în cauză avea un caracter disproporționat.

- 17 Instanța de trimitere precizează că M.R. execută o pedeapsă cu închisoarea de mai mulți ani pentru fapte referitoare la o altă cauză. Data încetării detenției sale este stabilită în principiu la 28 mai 2026, însă începând cu 27 iulie 2024 s-ar putea avea în vedere o liberare anticipată, după executarea a două treimi din pedeapsă.
- 18 În acest context, prin scrisoarea din 28 martie 2024, Parchetul din Berlin a formulat o cerere de recuzare a președintei completului de judecată al Landgericht Berlin I (Tribunalul Regional Berlin I) care a adoptat hotărârile în cauză (denumită în continuare „președinta”) pentru suspiciune de părtinire. În susținerea cererii sale, acesta precizează că președinta nu a stabilit încă o dată pentru termenul de judecată, deși inculpatul este încă în detenție, iar Kammergericht (Tribunalul Regional Superior Berlin) a insistat asupra urgenței de a se stabili o asemenea dată.
- 19 Potrivit Parchetului din Berlin, împrejurarea că președinta a ignorat în mod deliberat acest avertisment și că poartă astfel răspunderea pentru anularea mandatului de arestare în cauză ar permite să se considere că în prezent ia decizii fără să țină seama de orientările date de instanțele superioare, ci urmărește numai interese care îi sunt proprii. Aceste interese ar fi legate de problema dacă este posibilă administrarea anumitor probe, problemă pe care a ridicat-o și pe care o consideră determinantă pentru soluționarea procedurii. Ea nu ar lua în considerare obligația de diligență și imperativul celerității de care este ținută, întrucât modul în care organizează această procedură ar fi determinat numai de refuzul acesteia de a stabili un termen de judecată înainte de pronunțarea Curții cu privire la cererea sa de decizie preliminară în cauza Staatsanwaltschaft Berlin II (C-675/23).
- 20 În conformitate cu articolul 27 alineatul 1 din StPO, camera din Landgericht Berlin I (Tribunalul Regional Berlin I) din care face parte președinta trebuie să se pronunțe cu privire la cererea menționată la punctul 18 din prezenta ordonanță. Președinta este înlocuită de supleantul său.
- 21 În acest context, Landgericht Berlin I (Tribunalul Regional Berlin I), care este instanța de trimitere, în componența indicată la punctul precedent al prezentei ordonanțe, subliniază că președinta a întemeiat pe jurisprudența Curții hotărârile adoptate în cadrul cauzei principale. Din jurisprudența Curții ar rezulta că un judecător care a introdus o cerere de decizie preliminară nu poate să fie obligat, înainte de încheierea procedurii în fața Curții, prin instrucțiunile instanței de apel, sau să fie incitat, sub amenințare cu „sanțiuni disciplinare”, să continue procedura principală. Dimpotrivă, acest judecător ar trebui să aștepte hotărârea Curții, iar în așteptarea acesteia ar putea să efectueze numai acte de procedură care nu au legătură cu întrebările preliminare. Situația nu ar fi diferită în cauzele cu inculpați arestați.
- 22 Instanța de trimitere consideră că această jurisprudență a Curții este de asemenea aplicabilă în materie penală, ținând seama de posibilitatea Curții de a se pronunța în cadrul unei proceduri preliminare de urgență sau al unei proceduri preliminare accelerate.

23 În aceste condiții, Landgericht Berlin I (Tribunalul Regional Berlin I) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Articolul 267 TFUE trebuie interpretat în sensul că permite sau chiar obligă instanța de trimitere să nu îndeplinească niciun act de procedură care are legătură cu întrebările preliminare până când Curtea nu se pronunță cu privire la procedura principală?
- 2) Articolul 267 TFUE se opune ca o suspiciune de părtinire să poată fi invocată împotriva unui judecător pentru simplul motiv că acesta așteaptă decizia Curții cu privire la o cerere de decizie preliminară cu care a sesizat instanța?
- 3) Acest lucru este valabil și într-o cauză penală cu inculpați arestați, supusă imperativului celerității care îi este specific?”

Procedura în fața Curții

- 24 În cererea sa de decizie preliminară, instanța de trimitere solicită Curții judecarea cauzei potrivit procedurii accelerate prevăzute la articolul 105 din Regulamentul de procedură al Curții sau, cu titlu subsidiar, judecarea cu prioritate, în temeiul articolului 53 alineatul (3) din acest regulament de procedură.
- 25 Având în vedere decizia Curții de a se pronunța prin ordonanță motivată, conform articolului 99 din Regulamentul de procedură, nu mai este necesară pronunțarea cu privire la această cerere.

Cu privire la întrebările preliminare

- 26 În temeiul articolului 99 din Regulamentul de procedură, atunci când răspunsul la o întrebare formulată cu titlu preliminar poate fi în mod clar dedus din jurisprudență, Curtea, după ascultarea avocatului general, poate oricând să se pronunțe prin ordonanță motivată.
- 27 În speță, Curtea apreciază că interpretarea dreptului Uniunii solicitată de instanța de trimitere prin cele trei întrebări preliminare formulate poate fi în mod clar dedusă din jurisprudență Curții și că, așadar, în prezenta cauză este necesar să se facă aplicarea articolului 99 din Regulamentul de procedură.
- 28 Pe de altă parte, în măsura în care instanța de trimitere solicită să se stabilească prin intermediul celei de a treia întrebări formulate dacă răspunsurile date la prima și la cea de a doua întrebare sunt aplicabile de asemenea în cadrul unei cauze cu inculpați arestați în materie penală, care este supusă unui imperativ specific al celerității, trebuie să se țină seama de acest aspect în tratarea primei și a celei de a doua întrebări și să nu fie analizată separat.

Cu privire la prima întrebare

- 29 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 267 TFUE trebuie interpretat în sensul că se opune ca, în cadrul unei proceduri penale supuse unui imperativ al celerității din cauza încarcerării persoanei acuzate, o instanță națională

care a introdus o cerere de decizie preliminară să continue procedura principală, în așteptarea răspunsului Curții la această cerere, prin efectuarea unor acte de procedură care prezintă o legătură cu întrebările preliminare adresate.

- 30 Trebuie amintit în primul rând, în ceea ce privește articolul 267 TFUE, că cheia de boltă a sistemului jurisdicțional instituit prin tratate o constituie procedura trimiterii preliminare prevăzută la această dispoziție, care, prin instituirea unui dialog de la instanță la instanță tocmai între Curte și instanțele din statele membre, are drept scop asigurarea unității de interpretare a dreptului Uniunii, permițând astfel asigurarea coerenței acestuia, a efectului său deplin și a autonomiei sale, precum și, în ultimă instanță, a caracterului propriu al dreptului instituit de tratate [a se vedea în acest sens Avizul 2/13 (Aderarea Uniunii la CEDO) din 18 decembrie 2014, EU:C:2014:2454, punctul 176, precum și Hotărârea din 29 martie 2022, Getin Noble Bank, C-132/20, EU:C:2022:235, punctul 71, și Hotărârea din 17 mai 2023, BK și ZhP (Suspendare parțială a procedurii principale), C-176/22, EU:C:2023:416, punctul 26].
- 31 Pentru a asigura efectul util al acestei proceduri, ordonanța sau hotărârea pronunțată de Curte ca răspuns la cererea de decizie preliminară care i-a fost adresată de o instanță națională este obligatorie pentru această instanță în ceea ce privește interpretarea dreptului Uniunii pentru soluționarea litigiului cu care este sesizată [a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 februarie 1977, Benedetti, 52/76, EU:C:1977:16, punctul 26, precum și Hotărârea din 17 mai 2023, BK și ZhP (Suspendare parțială a procedurii principale), C-176/22, EU:C:2023:416, punctul 27].
- 32 Din jurisprudența Curții rezultă că acest efect nu este susceptibil să fie compromis în cazul în care instanța respectivă adoptă acte de procedură între data la care o cerere de decizie preliminară este adresată Curții și cea la care aceasta din urmă răspunde la respectiva cerere, care sunt necesare și care privesc aspecte care nu au legătură cu întrebările adresate, și anume acte de procedură care nu sunt de natură să împiedice aceeași instanță să se conformeze, în cadrul litigiului cu care este sesizată, deciziei ulterioare a Curții [a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 mai 2023, BK și ZhP (Suspendare parțială a procedurii principale), C-176/22, EU:C:2023:416, punctele 28 și 30].
- 33 În schimb, asemenea acte de procedură nu pot fi adoptate atunci când sunt susceptibile să golească de obiectul și de interesul lor, având în vedere litigiul aflat pe rolul instanței naționale, întrebările adresate Curții. Astfel, asemenea acte ar putea împiedica această instanță să se conformeze deciziei prin care Curtea ar răspunde la aceste întrebări. Într-o asemenea ipoteză, s-ar aduce atingere efectului util al mecanismului de cooperare prevăzut la articolul 267 TFUE, Curtea nefiind, în plus, competentă să dea, în materie preliminară, răspunsuri consultative [a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 iunie 2024, AVVA și alții (Proces prin videoconferință în lipsa unui ordin european de anchetă), C-255/23 și C-285/23, EU:C:2024:462, punctele 38-40].
- 34 În al doilea rând, trebuie amintit că dreptul persoanelor acuzate la un proces într-un termen rezonabil, consacrat la articolul 6 paragraful 1 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950, precum și la articolul 47 al doilea paragraf din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene în ceea ce privește procedura jurisdicțională, trebuie, în domeniul penal, să fie respectat nu numai în cadrul acestei proceduri, ci și în cursul fazei preliminare, din momentul în care persoana în cauză este acuzată (a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 iunie 2018, Kolev și alții, C-612/15, EU:C:2018:392, punctul 71, precum și Ordonanța din 12 februarie 2019, RH, C-8/19 PPU, EU:C:2019:110, punctul 32).

- 35 Întrucât respectarea acestui drept este cu atât mai necesară în cazul încarcerării, la articolul 267 al patrulea paragraf TFUE se prevede în mod expres că, atunci când se formulează o întrebare preliminară într-o cauză pendinte în fața unei instanțe naționale care privește o persoană deținută, Curtea trebuie să se pronunțe în cel mai scurt termen.
- 36 De altfel, tocmai pentru a asigura respectarea acestui drept, procedura accelerată și procedura de urgență, instituite prin articolul 23a din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, pot fi activate atunci când cererea de decizie preliminară, care privește o persoană deținută, poate avea efect asupra repunerii în libertate a acestei persoane [a se vedea în acest sens Ordonanța din 12 februarie 2019, RH, C-8/19 PPU, EU:C:2019:110, punctele 33-35, precum și Hotărârea din 17 martie 2021, JR (Mandat de arestare – Condamnare într-un stat terț, membru al SEE), C-488/19, EU:C:2021:206, punctele 36-40].
- 37 În schimb, simplul fapt că o persoană execută o pedeapsă privativă de libertate ca urmare a unei condamnări care nu prezintă o legătură cu cauza în care se înscrie o cerere de decizie preliminară nu este, în sine, de natură să impună soluționarea urgentă a acestei cauze (a se vedea în acest sens Ordonanța președintelui Curții din 1 octombrie 2018, Miasto Łowicz și Prokurator Generalny w Płocku, C-558/18 și C-563/18, EU:C:2018:923, punctul 23).
- 38 În plus, trebuie amintit de asemenea că, în primul rând, revine instanței naționale sesizate cu un litigiu având un caracter urgent, care este cea mai în măsură să aprecieze implicațiile concrete ale acestuia pentru părți și care consideră necesar să adreseze Curții întrebări preliminare cu privire la interpretarea dreptului Uniunii, sarcina de a adopta, până la pronunțarea hotărârii Curții, toate măsurile provizorii adecvate pentru a garanta deplina eficacitate a deciziei pe care este chemată să o pronunțe ea însăși, dar și efectivitatea drepturilor persoanelor vizate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 septembrie 2014, Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, punctul 66, și Ordonanța președintelui Curții din 10 aprilie 2018, Gómez del Moral Guasch, C-125/18, EU:C:2018:253, punctul 15, precum și Ordonanța președintelui Curții din 25 februarie 2021, Sea Watch, C-14/21 și C-15/21, EU:C:2021:149, punctul 33).
- 39 Rezultă că, deși instanța națională care a formulat o cerere de decizie preliminară este obligată să aștepte răspunsul Curții la cererea sa de decizie preliminară, nimic nu o împiedică să adopte orice măsură alternativă la detenție, susceptibilă să garanteze respectarea drepturilor fundamentale ale persoanei suspectate sau acuzate (a se vedea în acest sens Ordonanța din 12 februarie 2019, RH, C-8/19 PPU, EU:C:2019:110, punctul 41).
- 40 Având în vedere ansamblul motivelor care precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 267 TFUE trebuie interpretat în sensul că se opune ca în cadrul unei proceduri penale supuse unui imperativ al celerității din cauza încarcerării persoanei acuzate, o instanță națională care a introdus o cerere de decizie preliminară să continue procedura principală, în așteptarea răspunsului Curții la această cerere, prin efectuarea unor acte de procedură care prezintă o legătură cu întrebările preliminare adresate.

Cu privire la a doua întrebare

- 41 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 267 TFUE trebuie interpretat în sensul că se opune ca o recuzare să poată fi obținută împotriva unui judecător pentru simplul motiv că acesta așteaptă decizia Curții cu privire la cererea de decizie preliminară cu care a sesizat-o, în timp ce procedura principală privește o persoană deținută.

- 42 Articolul 267 TFUE conferă instanțelor naționale cea mai largă posibilitate de a sesiza Curtea în măsura în care consideră că o cauză pendinte ridică probleme ce impun interpretarea sau aprecierea validității dispozițiilor de drept al Uniunii necesare în vederea soluționării litigiului dedus judecății acestora [Hotărârea din 16 ianuarie 1974, Rheinmühlen-Düsseldorf, 166/73, EU:C:1974:3, punctul 3, precum și Hotărârea din 2 martie 2021, A.B. și alții (Numirea judecătorilor la Curtea Supremă – Căi de atac), C-824/18, EU:C:2021:153, punctul 91].
- 43 Astfel, o normă de drept național sau o practică națională nu poate împiedica o instanță națională să utilizeze această posibilitate care este astfel inerentă sistemului de cooperare între instanțele naționale și Curte, stabilit la articolul 267 TFUE, și funcțiilor de instanță însărcinată cu aplicarea dreptului Uniunii încredințate de această dispoziție instanțelor naționale [a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 ianuarie 1974, Rheinmühlen-Düsseldorf, 166/73, EU:C:1974:3, punctul 4, și Hotărârea din 5 aprilie 2016, PFE, C-689/13, EU:C:2016:199, punctele 32 și 33, precum și Hotărârea din 2 martie 2021, A.B. și alții (Numirea judecătorilor la Curtea Supremă – Căi de atac), C-824/18, EU:C:2021:153, punctul 93]. În același mod, în vederea asigurării efectivității acestei posibilități, o instanță națională trebuie să poată menține o trimitere preliminară ulterior introducerii sale [Hotărârea din 2 martie 2021, A.B. și alții (Numirea judecătorilor la Curtea Supremă – Căi de atac), C-824/18, EU:C:2021:153, punctul 93].
- 44 Curtea a dedus din considerațiile care precedă că o normă sau o practică națională care riscă în special să aibă drept consecință ca un judecător național să prefere să se abțină de la a adresa Curții întrebări preliminare pentru a evita recuzarea aduce atingere prerogativelor recunoscute instanțelor naționale prin articolul 267 TFUE și, în consecință, eficacității cooperării dintre Curte și instanțele naționale, instituită prin mecanismul trimiterii preliminare [a se vedea în special Hotărârea din 5 iulie 2016, Ognyanov, C-614/14, EU:C:2016:514, punctul 25, precum și Hotărârea din 2 martie 2021, A.B. și alții (Numirea judecătorilor la Curtea Supremă – Căi de atac), C-824/18, EU:C:2021:153, punctul 94].
- 45 Or, desesizarea de litigiu este tocmai consecința unei recuzări. Prin urmare, dacă un judecător național ar putea fi recuzat pentru simplul motiv că acest judecător a refuzat să stabilească un termen pentru a se pronunța asupra fondului litigiului cu care este sesizat înainte ca Curtea să fi răspuns la cererea de decizie preliminară pe care i-o adresase în acest litigiu, această posibilitate ar putea determina anumite instanțe naționale să se abțină să adreseze Curții întrebări preliminare.
- 46 În plus, competența pe care articolul 267 TFUE o conferă oricărei instanțe naționale de a dispune o trimitere preliminară la Curte nu poate fi repusă în discuție prin aplicarea unor norme naționale care permit instanței naționale sesizate în apel să reformeze decizia prin care se dispune o trimitere preliminară la Curte, să desființeze această trimitere și să oblige instanța care a pronunțat decizia menționată să reia procedura de drept intern care a fost suspendată (Hotărârea din 16 decembrie 2008, Cartesio, C-210/06, EU:C:2008:723, punctul 98, și Ordonanța din 12 februarie 2019, RH, C-8/19 PPU, EU:C:2019:110, punctul 40).
- 47 Nici împrejurarea că persoana care face obiectul procedurii principale este încarcerată nu este de natură să modifice întinderea prerogativelor recunoscute instanței naționale la articolul 267 TFUE, pentru motivele amintite la punctele 35, 36, 38 și 39 din prezenta ordonanță.

- 48 Având în vedere ansamblul motivelor care precedă, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 267 TFUE trebuie interpretat în sensul că se opune ca o recuzare să poată fi obținută împotriva unui judecător pentru simplul motiv că acesta așteaptă decizia Curții cu privire la cererea de decizie preliminară cu care a sesizat-o, în timp ce procedura principală privește o persoană deținută.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 49 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a opta) dispune:

- 1) **Articolul 267 TFUE trebuie interpretat în sensul că se opune ca în cadrul unei proceduri penale supuse unui imperativ al celerității din cauza încarcerării persoanei acuzate, o instanță națională care a introdus o cerere de decizie preliminară să continue procedura principală, în așteptarea răspunsului Curții la această cerere, prin efectuarea unor acte de procedură care prezintă o legătură cu întrebările preliminare adresate.**
- 2) **Articolul 267 TFUE trebuie interpretat în sensul că se opune ca o recuzare să poată fi obținută împotriva unui judecător pentru simplul motiv că acesta așteaptă decizia Curții cu privire la cererea de decizie preliminară cu care a sesizat-o, în timp ce procedura principală privește o persoană deținută.**

Semnături